

*Dům dětí a mládeže v Třesti ve spolupráci se Spolkem Kamarád
a za podpory základní školy vydává časopis*

PROSINEC 2024

KAMARÁD

*Měsíčník zábavy, rad, poučení,
informací, soutěží a mnoha
dalších zajímavostí*

Kontakt: telefonní číslo: 567 224 986
734 224 694
e-mail: ddm2@zs-trest.cz
webové stránky: www.ddm-trest.cz

Ahoj kamarádi,

určitě budete chtít, aby VÁNOCE u vás doma byly skutečně těmi nejkrásnějšími svátky v roce.

Nezapomeňme prosím, že vánoční svátky jsou především svátky duchovní.
Že jejich nejkrásnějším naplněním je být pospolu, popovídat si, setkávat se se známými a příbuznými. Čas vánoční je příležitostí vzpomenout si také na ty, kteří ne vlastní vinou nemohou pobývat v rodinách.

A nejde jenom o to myslet na druhé. **Myslete také na sebe.** JAK?
Určitou střídmostí, a to ve všem, co s vánočními svátky souvisí 😊.
Tradiční úklid nemusí přece být až tak puntíčkářský a už vůbec ne na úkor pohody a času pro sebe navzájem. Stůl se nemusí prohýbat pod spoustou cukroví a všelijakých lahůdek. Také pod vánočním stromkem není důležitá kupa dárků.

Věřte, že také ve vztahu k dětem platí staročeské moudro: **KDO NEMÁ NIC - RÁD BY NĚCO. KDO NĚCO MÁ, SCHLAMST BY VŠECKO.** Oné „úměrnosti“ je třeba pořádk, ale v čase vánočním snad dvojnásob.

**Přejeme kouzelné vánoční svátky plné nádherných zážitků a pohody v
rodinném kruhu.**

RENATA a MIRKA

HODNOTÍME:

VYHODNOCENÍ měsíční soutěže - „SBĚR KAŠTANŮ A ŽALUDŮ“

Všichni již netrpělivě čekáte na výsledky měsíční soutěže ve sběru kaštanů a žaludů. Naše říjnová soutěž byla v letošním roce ukončena až 15. listopadu, z důvodu pěkného počasí a již započatého sběru hlavně žaludů, kterým se letos náramně dařilo 😊. Všichni účastníci této soutěže byli vyrozuměni a seznámeni s konečnými výsledky ve **středu 20. listopadu**, kdy pan Roman Navrátil ve spolupráci s domem dětí a mládeže odměnil nejlepší sběrače.

V letošním roce se vám podařilo nasbírat 399 kg kaštanů a necelých 258 kg žaludů. Bylo to však podstatně méně než v minulých letech, ale i tak **moc děkujeme všem, kteří se zapojili a pomohli nám se sběrem těchto podzimních plodů (maminkám, tatínkům, babičkám, dědečkům i kamarádům).**

Je to od vás moc pěkné, že nemyslíte jen sami na sebe 😊😊😊.

Kdo nasbíral nejvíce KAŠTANŮ?

1. místo: **Jakub COUFAL** - 126,3 kg
- dárkový poukaz v hodnotě 500,- Kč do Hračkářství p. Richterové v Třešti
2. místo: **sourozenci MAREŠOVI** - 94,2 kg
- dárkový poukaz v hodnotě 300,- Kč do Hračkářství p. Richterové v Třešti
3. místo: **Elena NOVOTNÁ** - 37,0 kg
- dárkový poukaz v hodnotě 200,- Kč do Hračkářství p. Richterové v Třešti

Kdo nasbíral nejvíce ŽALUDŮ?

1. místo: **Eliška MYNAŘÍKOVÁ** - 85,1 kg
- dárkový poukaz v hodnotě 500,- Kč do Hračkářství p. Richterové v Třešti
2. místo: **Jakub COUFAL** - 41,3 kg
- dárkový poukaz v hodnotě 300,- Kč do Hračkářství p. Richterové v Třešti
3. místo: **Zuzana NEVRKLOVÁ** - 31,5 kg
- dárkový poukaz v hodnotě 200,- Kč do Hračkářství p. Richterové v Třešti

Sladkou odměnu jako poděkování za účast v této měsíční soutěži věnoval všem účastníkům Myslivecký spolek **STRÁŇ Hodice a Základní škola v Třešti.**

SBĚR KAŠTANŮ A ŽALUDŮ – 1. říjen – 15. listopad 2024

p. č.	jméno a příjmení	třída	kaštany	žaludy	K	Ž
1.	Jakub Coufal	4.B	126,3 kg	41,3 kg	1.	2.
2.	Eleonora Makořová	1.A	33,5 kg	9,0 kg	4.	8.
3.	David Pokorný Eliška Pokorná Vojtěch Pokorný Patrik Pokorný	5.A - 8. - -	13,5 kg	29,5 kg	8.	4.
4.	Zita Havlíková	1.A	29,0 kg	0 kg	5.	9.
5.	David Mareš Lucie Marešová Klára Marešová	2.B 2.B 5.A	94,2 kg	0 kg	2.	9.
6.	MŠ – Krtečci	MŠ	25,0 kg	0 kg	6.	9.
7.	Jonáš Jelínek	MŠ	5,0 kg	0 kg	11.	9.
8.	Natálie Neradová	4.C	15,0 kg	0 kg	7.	9.
9.	Eliška Mynaříková	5.B	0 kg	85,1 kg	13.	1.
10.	Vanesa Bojková	7.A	9,6 kg	9,6 kg	10.	7.
11.	Petr Krejča	1.A	0.30 dkg	0 kg	13.	9.
12.	Elena Novotná	4.C	37,0 kg	25,0 kg	3.	6.
13.	Agáta Metalová	4.B	1,0 kg	25,7 kg	12.	5.
14.	Adéla Nevrklová	6.B	10 kg	0 kg	9.	9.
15.	Zuzana Nevrklová	2.A	0 kg	31,5 kg	13.	3.
	CELKEM:		399,4 kg	256,7 kg		

Následující akcí, kterou jsme v tomto měsíci ve spolupráci se Spolkem KAMARÁD a za podpory Města Třešť uskutečnili, bylo **TŘEŠŤSKÉ STRAŠENÍ s HALLOWEENSKOU DÍLNIČKOU** - v pátek 1. listopadu.

V čase od 14.00 - 15.30 hodin měli děti možnost přijít za

námi do **keramické dílny „Ztřeštěná keramika“**, kde si mohli naglazovat připravený keramický prostorový výrobek „dýně“. A i když se za tyto výrobky letos platilo 80,- Kč, musím říct, že i letos byl o tuto akci veliký zájem. Celkem přišlo do dílničky přes 90 dětí, které doprovázeli

nejen jejich rodiče, prarodiče, ale i sourozenci či kamarádi.

Hotové výrobky však musely projít ještě výpalem, a tak si je mohli účastníci vyzvednout po následujících 14 dnech.

A pokud přece jen někdo z vás zapomněl, nebojte se o svůj výrobek přihlásit i po tomto termínu. Stále tam na vás čeká 😊.

Po skončení keramické dílničky byl pro děti **v kině Máj připravený film „Ať žijí duchové“**, jehož začátek byl naplánovaný na 16.00 hodinu. I kino bylo letos zaplněno do posledního místečka 😊.

Všichni se už nemohli dočkat, až se vydají na strašidelnou stezku 😊. A protože bylo po celý den krásné počasí, letošní stezky se zúčastnilo velké množství nejen dětí, ale i dospěláků. Jednotlivá stanoviště měli pod patronátem naši skvělí kamarádi z IČKA ve svých strašidelných kostýmech. Atmosféra byla úžasná a všichni byli spokojení 😊.

Páteční podvečer **8. listopadu** jsme relaxovali ve společnosti paní **Markéty Musilové**, která je instruktorkou jógy a přišla za námi na domeček již po šesté.

Toto cvičení se neslo v duchu „**Podzimního ztišení**“. Společně jsme si protáhli celé tělo, uvolnili mysl a posílili svaly. Přes uvolnění zad jsme se dostali do pozice židle, kde jsme prodloužili páteř a zároveň posílili hýždě. V přípravě na vránu jsme zůstali sami sebou a v její konečné fázi jsme si dovolili vzlétnout, samozřejmě s jemností a lehkostí 😊.

Skrze zavřená víčka jsme jen pozorovali sami sebe v přítomném okamžiku, vnímali, co přichází, vnímali, jak na to reaguje naše tělo a jak se cítíme v absolutním odevzdání v daných pozicích. Závěrečná meditace byla příjemným zakončením relaxačního cvičení.

Druhé setkání výtvarného tvoření metodou **ARTEFILETIKY** se uskutečnilo **ve středu 13. listopadu**. V úvodu se všichni navzájem seznámili, každý si vybral dvě tarokové karty ze souboru „Zázračné karty“. Karty měly každému připomínat jeho vlastní rodinu. Povídání bylo směřováno k rodině, co pro každého znamená, co ji charakterizuje. Poté každá skupinka sepsala seznam věcí a činností, které jim slovo „rodina“ evokuje. Při samotném tvoření si vytvořili „svůj rodinný erb“ (technika koláž). Jako překvapení dostali všichni účastníci **dřevěného andílka se srdíčkem**, jako symbol „**ochránce rodiny**“ a s ním mohly jednotlivé skupinky svůj erb dokončit. Na závěr setkání si všichni společně zhodnotili svoji tvorbu a zamysleli se nad tím, co pro ně rodina znamená. Každý účastník si mohl vytvořit z korálků náramek nebo přívěsek na znamení sounáležitosti.

Příjemnou vánoční atmosféru přineslo i letošní „**PŘEDADVENTNÍ SVĚTELKOVÁNÍ**“, které zorganizovalo Město Třešť. **V sobotu 23. listopadu** mohli návštěvníci strávit předvánoční den spolu s vánočními trhy nejen v Kulturním domě v Třešti. Uvnitř kulturního domu kromě vánočních trhů a občerstvení čekala na

dětské návštěvníky divadelní pohádka pod vedením pana L. Kováře, kreativní dílničky, kde si zejména malí návštěvníci mohli zpříjemnit svůj čas vánočním tvořením a řezbářský koutek,

pod vedením řezbáře pana T. Pospíchala. U stolečků lektorek se vystřídalo asi 120 dětí různých věkových kategorií. Akce byla opět velmi zdařilá 😊.

Poslední akcí tohoto měsíce byla „**ADVENTNÍ DÍLNIČKA s Romanou**“, která se uskutečnila **ve středu 27. listopadu**, v jídelně DDM. V průběhu tohoto setkání jsme si pod jejím vedením postupně vytvořili vánoční dekoraci na stůl z přírodního materiálu (mech, kůra, skořápky ořechů, malé šišky, sušené plody, jehličí, tůje, dřevěné hobliny), kterou jsme dozdobili vánočním skřítkem, svíčkou, stuhou a různými dalšími ozdůbkami.

Každý si našel a vybral materiál podle svého vkusu a paní Romana ochotně všem poradila a pomáhala při tvoření. Všichni zúčastnění, naladění již vánoční atmosférou, si odnášeli domů nádherné dekorace.

STAROČESKÝ ROK aneb KDYSI A DNES

PROSINEC - PROČ SE TAK MĚSÍC JMENUJE:

Slovo prosinec připomíná výraz „**prosi**ti“. A lidé v ten čas skutečně často prosili, aby zima brzy odešla. Chudí lidé obcházelí stavení a prosili o trochu mouky, aby se alespoň o Štědrém dnu slušně najedli.

Poslední měsíc v roce se snad kdysi jmenoval i „**prasinec**“. Proč takové podivné jméno? V té době se také konaly zabijačky a vykrmená prasátka v nich samozřejmě hrála i když smutnou, tak hlavní roli.

STAROČESKÉ STÁTKY

Ve **Svátek svaté Barbory** řezali lidé **třešňové větvičky** (barborky). Dávaly je do nádoby s vodou. Někdy děvčata dávala každé větvičce jméno některého chlapce a věřila, že si jednou vezmou tohoto mládence, s jehož jménem vykvetla větvička jako první. Někde se zase počítalo, kolikátý den po svatě Barboře větvička rozkvetla. Podle toho se určil **nejšťastnější měsíc** v příštím roce. Když například rozkvetla 5. den, nejlepším měsícem měl být květen.

NA STAROČESKÉ CHALUPĚ

JAK SE SVÍTIL

Velmi dlouho světlo zajišťoval ve vesnických domovech otevřený oheň. Nepřímé osvětlování světnice vyřešil **KRBEČEK**. Byl to výklenek ve zdi vedle dveří. V něm se zapalovaly malé louče namočené do smoly. Později se začaly používat větší **LOUČE** (strouhaly se z bukových špalků a namáčely se do smoly), říkalo se jim také **SMOLNICE**. Hořící louče se strkaly do spár mezi trámy, opíraly se o pec nebo je někdo držel. Časté požáry a popáleniny daly vzniknout svítidlu zvanému **LOUČNÍK** (dřevěný stojan s nasazenými železnými kleštěmi k uchycení louče).

V 70. letech 19. století se i na venkově rozšířily **LOJOVÉ** a **OLEJOVÉ KAHANY**. Byly kovové, někdy skleněné se závěsným zařízením. Svítalo se jimi ve světnicích, komorách, chlévech i maštalích. K vlastnímu svícení se používalo máslo, sádlo, lůj, později lněný, konopný a řepový olej.

Významným zdrojem světla byly svíčky. Vyráběly se z loje, včelího vosku nebo parafínu - tehdy vznikly **LUCERNY**.

Až koncem 19. století se na venkov dostaly **PETROLEJOVÉ LAMPY**. Tím skončila domácí výroba svítidel. Petrolejky se začaly vyrábět průmyslově.

Z MALOVANÉ TRUHLY

V **ZIMNÍM OBDOBÍ** nosili muži i ženy na Slovácku různé typy kožichů, tzv. „**dubeňáky**“. Byly obarvené na hnědo a lemované černou kožešinou, dole s přesahující bílou beraní srstí. Kožichy se vyráběly ve Strážnici. Z černé ovčí kůže byly i měkké beranice a kožešinové návleky na „**čizmách**“. Oblíbenou součástí slováckých všedních krojů žen se staly v 90. letech 19. století vlňáky. Doplněovaly tzv. „stejnokroj“, který nosily ženy v předjaří a na podzim. Skládal se z delší tmavé široké sukně s pěti sámkami nad jejím dolním okrajem, z krátkého kabátku ze stejného materiálu, z jednobarevné neobjemně vzorované zástěry, na které musely být znát sežehlené sklady. Vlňáky různých typů - pruhované, kostkované, batikované či s dekorativní strukturou (vystupujícím vzorem) se rozšířily po celém Slovácku. Velké vlňáky si ženy přehazovaly

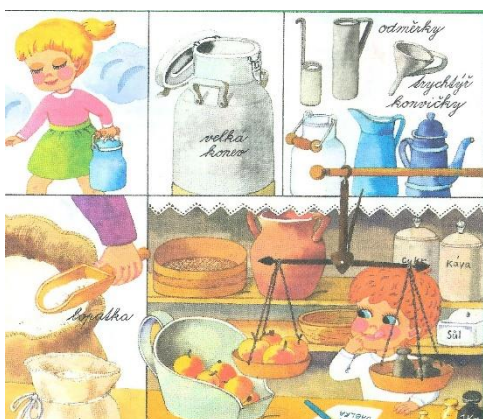
v chladnějších dnech přes hlavu přes tmavý šátek, aby chránily před chladem hlavu, paže i hrud'. Vlňáky menších rozměrů nosily ženy při práci na poli, vázaly si je zkřížené na hrudi přes záda a bedra.

JAK TO BEJVÁVALO A JAK TO JE

NÁKUPY

Míša si spolu s babičkou prohlíží fotografie z doby, kdy babička byla malá. Na jedné fotografii je babička, když jí bylo 7 let.

„Babi, proč máš v ruce konvičku? To jste byli v lese na borůvkách?“ Babička se usmála. „Ne, to jdu z nákupu. Byla jsem pro mléko.“ „Copak tenkrát nebylo mléko v krabicích?“ „Nebylo. Do obchodu se vozilo v takových velkých konvích a pak paní prodavačka mléko rozlévala odměrkou do nádob, které si lidé donesli. A ani mouku nevozili do prodejen zabalenou v sáčkích. Do obchodu je vozili v pytlicích. Prodavači malou lopatkou rozvažovali mouku do sáčků, kolik, kdo chtěl. I váhy byly jiné, než

jsou teď. V mnoha obchodech se používaly váhy, které měly dvě misky. Na jednu se dala třeba jablka, na druhou závaží. Vidíš, tady mám takové váhy vystavené. Na památku. Když se nakoupilo, prodavač napsal ceny zboží na papír a sečetl, kolik budeme platit. Nepoužívaly se žádné kalkulačky ani chytré pokladny 😊. Míša se dívá na vystavené váhy a nemůže z nich spustit oči. „Babi, prosím, půjčíš mi ty váhy a závaží? Já

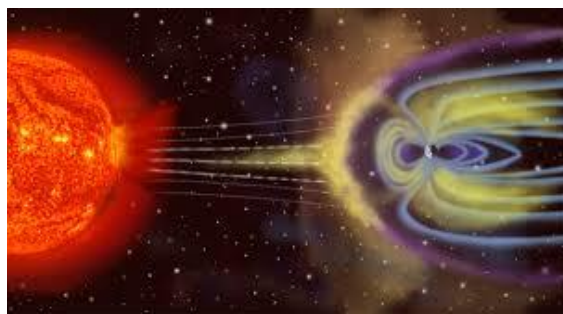
budu prodavač a ty ke mně přijdeš nakupovat. Ano?“

CO, PROČ, JAK, KDE, KDY, KDO

CO

JE TO SLUNEČNÍ VÍTR?

Z atmosféry, obklopující Slunce (říká se jí koróna), se neustále uvolňuje proud elektricky nabitých částic zvaných sluneční vítr. Tyto částice se vzdalují od Slunce a pronikají do horních částí zemské atmosféry, kde v oblasti pólů vytvářejí polární záři. Převážná část Země je proti slunečnímu větru chráněna magnetickým polem.

PROČ ZÍVÁME?

Zívání je jednou z možností, jak dostat více kyslíku do našeho mozku a cítit se tak svěžejší. Během zívání vdechujeme vzduch pomalu a hluboce a poté vydechujeme. Zíváme tehdy, jsme-li unaveni nebo znudění, nebo sedíme-li v nevětrané místnosti. Zívání může znamenat, že prostě potřebujeme více čerstvého vzduchu. Omezit zívání můžeme pitím studené vody, nebo opláchnutím obličeje ve studené vodě.

JAK JE PLAVE RYBA?

Většina ryb plave pomocí vlnění ze strany na stranu. Pohyb dopředu je vyvolán postupným stahem svalů po stranách rybího těla, který přejíždí podél těla jako vlna. Silná svalovina po stranách těla může tvořit až 75% hmotnosti ryby a to je právě ta část, na které si lidé tak rádi pochutnávají. Ploutve slouží jako kormidlo, brzda a k udržení rovnováhy. Některé ryby se také pomocí roztažení ploutví drží na místě. Nejrychlejší rybou je tuňák obecný (plave rychlostí až šedesát kilometrů v hodině). Mořský koník naproti tomu není zdatný plavec, a tak se raději drží ocáskem vodních rostlin, aby ho voda neodnesla, kam zrovna nechce.

KDE MAJÍ ROKY POJMENOVANÉ PODLE ZVÍŘAT?

Je to v Číně. Čínský nový rok začíná v lednu nebo v únoru. V čínském kalendáři, který začíná rokem 2 637 př.n.l., se roky pohybují v cyklech po šedesáti a jsou pojmenovány podle dvanácti zvířat. Například rok 1995 byl rokem prasete. Řada pokračuje následovně: krysa, vůl, tygr, zajíc (králík), drak, had, kůň, ovce (koza), opice, kohout, pes.

KDY BYLY POPRVÉ POUŽITY SVÍČKY?

Svíčky se používají už nejméně 3 000 let a pravděpodobně i déle. Je o nich zmínka v biblickém Starém zákoně. Římané používají svíčky vyrobené ze lnu pokrytého voskem a smolou. K výrobě svíček se také často užíval včelí vosk a lůj (zvířecí tuk).

KDO BYLI INDIÁNI?

Byli to původní obyvatelé Ameriky. Jménem INDIÁNI je nazval Kryštof KOLUMBUS, mořeplavec. Když v roce 1492 doplul k břehům Ameriky, domníval se, že dorazil do Indie. Indiáni žili v kmenech, tvořených rodinami. Členové kmene byli úzce spjati. Společně lovili, rybařili, obdělávali půdu a sdíleli veškerý svůj majetek. Mnoho indiánských kmenů sídlilo na prériích. Žili kočovným způsobem života. Lovili bizony a putovali za velkými stády. Živili se převážně bizoním masem. Z bizoních kůží si šili oblečení a stany, v nichž bydleli. Když Španělé přivezli do Ameriky koně, Indiáni se s nimi rychle sžili. Stali se z nich výteční jezdci. Dokázali například cválat na koni bez sedla, bez třmenů a ještě při tom střílet z luku. Prérijní Indiáni neměli kovové nářadí -

všechno bylo vyrobeno ze dřeva nebo z kamene. Ženy šily stany, oděvy a boty, pečovaly o děti. Muži lovili.

Luštěnka

Škrtni všechna písmenka, která jsou v luštěnce 3× nebo vícekrát a napiš zbylá písmenka dolů na řádek. Pak z nich sestav správnou odpověď.

Co ti patří, ale ostatní to užívají víc než ty?

S	T	R	G	S	A	C
I	E	U	B	U	P	V
É	K	A	J	C	E	E
H	P	C	H	S	P	R
I	A	Z	M	B	É	H
G	N	B	K	H	K	Z
U	R	G	I	K	Z	O

Odpověď:

Jak rozdělit sněhuláky

Nakresli tři překrývající se kruhy tak, aby byli sněhuláci rozdělení přesně podle zadání. Pozor, někteří patří i do více skupin, takže dbej na to, ať se kruhy překrývají na správných místech!

